

Світлана Кравченко – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: порівняльна педагогіка, реформи й тенденції розвитку шкільної освіти в зарубіжжі, науково-інформаційний супровід освіти, професійний розвиток і саморозвиток фахівця в умовах безперервної освіти.

e-mail: svetlanazulya@ukr.net

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0003-3350-4638>

УДК [373.58+008]:001.8

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-4-17-24>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВИТИ В США ТА В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Проаналізовано забезпечення якості освіти як сучасну освітню тенденцію у США та Україні. Акцент зроблено на тому, що важливим для забезпечення якісного освітнього процесу є посилене фінансування шкіл, усунення переповненості класів, розуміння важливості застосування відновного правосуддя для підлітків, підвищення освітніх стандартів і впровадження акредитації вчителів. Доведено, що забезпечення якості освіти передбачає, насамперед інтелектуальний та особистісний розвиток учнів. Окреслено перспективність для України досвіду США в умовах реформування національної освіти.

Ключові слова: освітні тенденції; професійні стандарти для вчителів; Сполучені Штати Америки; Україна; фінансування шкіл; якість освіти; якість освітньої діяльності.

Постановка проблеми. Для сучасного українського суспільства надважливим завданням є реформування освітньої системи, трансформація її в ефективну модель освіти, яка б відповідала міжнародним суспільним запитам. Нині розроблення стратегічних напрямів розвитку систем освіти та забезпечення якості освітніх послуг хвилює практично все світове співтовариство.

Під поняттям «якість освіти» традиційно розуміємо відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг [1].

Поняття «якість освітньої діяльності» розглядаємо як рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг [1].

В епоху, що характеризується вибухом наукових знань водночас зі зростаючою кількістю складних суспільних проблем, мінливістю та неоднозначністю світу, освіта в сучасному її розумінні може змінити своє значення. Тому система освіти повинна бути радикально модернізована з урахуванням викликів майбутнього. Актуальним завданням для сучасної школи є забезпечити кожній дитині гармонійний розвиток особистості, можливість

реалізації індивідуального потенціалу задля формування спільного добробуту суспільства. У школах зростають вимоги до підготовки учнів, розширюються рамки освіти та простежується трансформація компетентностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Залишаючи осторонь аналіз історичних етапів становлення та розвитку освіти у США та Україні, а також змістовий розгляд різних освітніх тенденцій, які стали предметом дослідження українських (О. Андрушиної, М. Бойченко, І. Ветрової, Л. Волинець, Г. Довгополової, О. Заболотної, Т. Капелюшної, Н. Лавриченко, О. Літвінова, О. Локшиної, В. Лунячек, Є. Панченко, І. Регейло, А. Сбруєвої, С. Шумасвої, М. Шутової та ін.) і зарубіжних учених у полі педагогічної компаративістики (Tracey Burns, Eric Engdahl, Michelle Grant Groves, Betty Lin, Helen Maniates, Julie Nicholson, Ristyn Woolley та ін.), підкреслимо потребу в подальшому розробленні тенденції забезпечення якості освіти з опертям на досягнення цих науковців, що сприятиме виробленню перспективних напрямів розвитку національної освіти з урахуванням досвіду США.

Мета статті – проаналізувати забезпечення якості освіти як сучасну освітню тенденцію з проєкцією на перспективність для України досвіду США в умовах реформування національної освіти.

Результати дослідження. Вивчаючи світовий досвід у контексті реформування освіти, зокрема таких високорозвинених країн як Австрія, Бельгія, Великобританія, Данія, Німеччина, Фінляндія, Франція, Швеція, особливу увагу звертаємо на модель освітньої системи Сполучених Штатів Америки (далі – США, Америка), де впродовж останніх десятиліть інтенсифікація реформ у системі шкільної освіти є особливо відчутною.

Проаналізувати тенденцію забезпечення якості освіти й узагальнити прогресивний досвід у розрізі цього питання дадуть можливість міжнародний документ, положення якого формують перспективи розвитку освіти з оглядом на майбутнє: «Education 2030: The Future of Education and Skills» (2018 р.) [2]. За основне завдання автори ставили вироблення спільного для стейкхолдерів (урядів, освітніх лідерів, у тому числі керівників шкіл, педагогічних працівників, учнів, студентів та їхніх батьків, соціальних партнерів та інших експертів) бачення освітніх перспектив. Зокрема – знайти відповіді на першочергові питання, що означені в документі та потребують невідкладного розв'язання: «Які компетентності та цінності сьогоdnішньому учню слід сформувати зараз для успішного існування в 2030 році?» і «Чи зможе освітня система ефективно розвивати ці компетентності?» [2, с. 2].

Стратегію розвитку української системи освіти сформовано в документі «Освіта. Стратегія України 2030» [3], ключова теза якого: «Україна – Learning Nation». ООН підкреслює, що Україна за індексом людського капіталу – держава з високим рівнем розвитку завдяки масовості й доступності освіти. Та насамперед забезпечення якості освіти на державному рівні гарантує Закон України «Про освіту» (2017 р.). У ст. 41 зазначається, що метою розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти в Україні є гарантування якості освіти, формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, органів управління освітою, постійне й послідовне підвищення якості освіти тощо. Забезпечення якості освіти може здійснюватися через стандартизацію, ліцензування освітньої діяльності, акредитацію освітніх програм, інституційну акредитацію, громадську акредитацію закладів освіти, зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, інституційний аудит, моніторинг якості освіти, атестацію педагогічних працівників, сертифікацію педагогічних працівників, громадський нагляд тощо [1].

Ще одним базовим нормативно-правовим документом у сфері освіти України є Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2017 р.) [4]. Відповідно до положень цієї концепції, реформування змісту загальної середньої освіти передбачає розроблення принципово нових державних стандартів загальної середньої освіти, які повинні ґрунтуватися на компетентнісному й особистісно орієнтованому підході до навчання,

враховувати вікові особливості психофізичного розвитку учнів, передбачати здобуття ними умінь і навичок, необхідних для успішної самореалізації у професійній діяльності, особистому житті, громадській активності. Виконання положень концепції сприятиме поліпшенню якості загальної середньої освіти, подоланню територіальних відмінностей у якості загальної середньої освіти, забезпеченню престижності професійної освіти, підвищенню якості вищої освіти за рахунок якісної підготовки в школах і кращого конкурсного відбору абітурієнтів, а також формуванню ключових компетентностей сучасного учня (спілкування державною та іноземними мовами, математична грамотність, компетентності в природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова компетентність, уміння навчатися впродовж життя, соціальні та громадянські компетентності, підприємливість і фінансова грамотність, загальнокультурна грамотність, екологічна грамотність і ведення здорового способу життя) [4].

Підкреслимо, що в США владні повноваження розподіляються між федеральним урядом і урядами 50 штатів із децентралізованим управлінням освітою [5], [6]. У системі середньої освіти Америки працює понад 3 млн учителів, функціонує 97 тис. державних шкіл, 26 тис. приватних шкіл, які розташовані у 15 тис. шкільних округів. Тому більшість коштів для розвитку освіти акумульовано на рівні штатів [7]. Головним державним органом, що відповідає за освітню політику є Департамент освіти Сполучених Штатів Америки (The United States Department of Education). На місцевому рівні освітні питання координують шкільні округи (school district) та місцеві агенції освіти (Local educational agency) [8].

У процесі дослідження встановлено, що на федеральну політику США стосовно роботи з дітьми й молоддю також мають вплив такі організації й установи як: Американська асоціація державних коледжів та університетів (American Association of State Colleges and Universities), Американські ради з міжнародної освіти (American Councils for International Education), Гарвардський проєкт дослідження родини (Harvard Family Research Project), Інститут шкільної реформи Анненберг (Annenberg Institute for School Reform), Національна асоціація шкільних рад (National School Boards Association), Національна рада з акредитації педагогічної освіти (National Council for Accreditation of Teacher Education), Освітні агенції штату (State Educational Agencies), Служба освітніх тестувань (Educational Testing Service), Управління з догляду за дитиною штату (Office of Child Care), Центр досліджень американського прогресу (Center for American Progress) тощо [9].

Основою нормативно-правового забезпечення американської системи освіти є Конституція США (U. S. Constitution, 1787), Закон «Про початкову і середню освіту» (Elementary and Secondary Education Act, 1965), Закон «Про удосконалення американських шкіл» (Improving America's Schools Act, 1994), Закон «Жодна дитина поза увагою» (No Child Left Behind Act, 2001), Закон «Кожен студент досягає успіху» (Every Student Succeeds Act, 2015), Меморандум «STEM-освіта. Стратегія 2017–2026» (STEM Education. Policy Statement 2017–2026), Стратегічний план департаменту освіти США на 2018–2022 роки (U.S. Department of Education Strategic Plan for Fiscal Years 2018–22) й інші документи, прийняті на федеральному рівні та на рівні штатів [10].

Переконаливою є думка, що чинний федеральний закон «Кожен студент досягає успіху» (2015 р.), затверджений за президентства Б. Обами, зберігає пріоритет досконалості в освіті, а Меморандум президента Д. Трампа щодо спрощення доступу до STEM-освіти (2017 р.) скеровує американську освіту в інноваційному напрямі [11].

Аналіз тенденцій розвитку шкільної освіти у США дає змогу виокремити ключові з них: децентралізація освіти; забезпечення якості освіти й освітньої діяльності; цифровізація; стандартизація; полікультурність; дотримання принципу рівності в здобутті освіти.

Зосередившись на тенденції забезпечення якості освіти, проаналізуємо основні ознаки, що безпосередньо впливають на якість освіти й освітньої діяльності:

1. *Фінансування шкіл.* На сьогодні в США питання фінансування шкіл стоїть дуже гостро. За даними Центру з питань бюджету та пріоритетів політики (Center on Budget and

Policy Priorities) штати вносять 44 % загального фінансування освіти в США. У період з 2008 по 2016 р. місцеві шкільні округи скоротили близько 297 тис. викладачів у школах через нестачу коштів. Проблема фінансування шкіл відображається також у позиції держави, коли витрачається на утримання одного ув'язненого більше, ніж на освіту середньостатистичного учня. Як вихід із такої ситуації пропонується модернізація податкового кодексу в контексті інвестування освіти суспільством, коли за рахунок оподаткування заможних громадян і корпорацій місцевий і федеральний уряди могли б посилити державну освіту та покращити її якість. Поряд із фінансуванням будівництва нових шкіл і ремонту наявних, досить гостро стоїть питання збільшення фінансової підтримки педагогічних працівників [8].

Подібна проблема відстежується і в Україні. Важливим кроком уряду в контексті покращання фінансування шкіл є Закон України «Про освіту» (2017 р.), який зобов'язує до 2023 р. вивести рівень середніх зарплат для вчителів до чотирьох прожиткових мінімумів [1].

2. *Переповненість класів.* Дослідження Національного центру статистики освіти (National Center for Education Statistics) виявило, що 14 % шкіл у США перевищують свої можливості щодо забезпечення необхідним устаткуванням учнів під час навчання, а також аудиторним фондом. Унаслідок банальної нестачі місць для проведення аудиторних занять освітній процес є неефективним, підвищує рівень стресу, викликає втомлюваність у вчителів, а також в учнів, які не отримують належної уваги під час уроків. Унаслідок чого втрачається зацікавленість до навчання [7].

Схожа ситуація існує і в Україні. Ще у 2018 р. Міністерством освіти і науки України було поставлено завдання вирівняти навантаження на вчителів і усунути переповненість класів [12].

3. *Упровадження відновного правосуддя¹ в школах.* Американські освітяни наголошують на проблемі формування в суспільстві негативної асоціації: «школа – виправна колонія». Арешти в школі на заняттях – звичайна практика для окремих штатів США. Значна частина (понад 50 %) афро-американських підлітків не отримують атестата про здобуття середньої освіти саме через вчинення правопорушень і потрапляння через це за ґрати, що в результаті унеможлиблює завершення навчання в школі [13].

В Україні питання відновного правосуддя набуває дедалі більшої актуальності, позаяк ситуація щодо вдосконалення системи реагування на дитячі злочини потребує нагального розв'язання. «Скільки дітей-рецидивістів в Україні – невідомо. У цьому плані статистика, яку ведуть державні органи, є малоінформативною. Утім, за даними Генеральної прокуратури, у 2018 р. українські діти скоїли 3980 злочинів» [14]. У питанні підліткової злочинності пріоритетними мають бути заходи без судового розгляду, що підтверджено Конвенцією про права дитини. Якщо замість ув'язнення дитину-правопорушника помістити в середовище, де з нею працюють психологи та соціальні працівники, то шанси на формування добросовісного члена суспільства помітно зростають.

Відновне правосуддя застосовується до дітей і підлітків, котрі вперше скоїли злочини. Кримінальні психологи застерігають, що такі програми – це не спосіб уникнення відповідальності, а інструмент для глибшого усвідомлення наслідків злочину з метою виправлення ситуації.

4. *Акредитація та стандарти для вчителів.* Дослідження американських учених дають можливість констатувати, що кваліфікація педагогічних працівників безпосередньо впливає на успішність у школі. До педагогів висувають особливі вимоги щодо змісту й організації їхньої підготовки. Тому нині як у США, так і в Україні існує потреба у висококваліфікованих учителях. Це питання вимагає врегулювання на державному рівні через упровадження професійних стандартів.

¹ Відновне правосуддя (*restorative justice*) – процес, під час якого всі сторони – учасниці конкретного правопорушення зустрічаються для колективного вирішення питання: що робити з наслідками правопорушення та їх впливом на майбутнє (визначення за Тоні Маршалом) [15].

Ефективність забезпечення якості підготовки фахівців у США засвідчує досвід Національної ради з акредитації педагогічної освіти (NCATE). Це громадська організація, яка працює на території всієї країни. До ради входить 33 професійні національні організації, наприклад, Національна рада вчителів математики. Акредитація в NCATE є добровільною та відбувається на підставі стандартів, що переглядаються кожні сім років. Рада акредитує не лише вчителів, а й педагогічні факультети закладів вищої освіти. Акредитація здійснюється за такими основними вимогами: високий рівень навчальних планів і програм відповідно до стандартів, розроблених радою; високий рівень науково-педагогічних працівників факультету; співпраця зі школами (для потреб педагогічної практики); розроблення навчальних планів і програм, які підходять для всього населення штату, оскільки в одному шкільному окрузі може проживати населення, яке розмовляє понад 50 мовами; використання викладачами сучасних педагогічних технологій; наявність ресурсів (бюджетного забезпечення) під програми, що запропоновані здобувачам освіти [16].

В Україні розроблення стандартів для вчителів перебуває на початковому етапі. Так, Міністерством освіти і науки України в 2018 р. уперше запроваджено професійний стандарт² «Вчитель початкової школи» [13], де чітко прописуються обов'язки педагогів. Однак механізми оцінювання ефективності їхньої роботи ще на етапі доопрацювання.

Наприкінці 2018 р. в Україні запрацювало Національне агентство кваліфікацій (National Qualifications Agency), статутні зобов'язання якого полягають у розробленні нормативно-правових актів у сфері кваліфікацій, супроводі запровадження Національної рамки кваліфікацій, здійсненні міжнародного співробітництва у сфері кваліфікацій із метою гармонізації Національної рамки кваліфікацій із відповідними міжнародними документами, координації оцінювання ефективності державної політики у сфері кваліфікацій, прогнозуванні потреб ринку праці у кваліфікаціях, створення реєстру кваліфікацій, здійснення акредитації кваліфікаційних центрів, розроблення критеріїв та процедур визнання професійних кваліфікацій, здобутих в іноземних державах, розроблення процедур присвоєння кваліфікацій, визнання результатів неформального та інформального навчання, взаємодії з відповідними органами й установами щодо забезпечення якості освіти. Та насамперед на агентство покладено обов'язок розроблення професійних стандартів і стандартів освіти й забезпечення вільного доступу до них [17].

Варто наголосити, що професійний стандарт може перебувати в основі не лише сертифікації, а й атестації педагогічних працівників. Нині вчителі налаштовані на концепцію навчання впродовж життя, оскільки усвідомлюють важливість цього процесу як складника професійного розвитку й професійної компетентності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На сучасному етапі розвитку як американського, так і українського суспільства освіта відіграє надзвичайно важливу роль. Реформування освіти у США пов'язане із соціально-економічною та політичною ситуацією в державі, соціальним замовленням і суспільними потребами. Дослідження процесів, які відбуваються в освітній системі США становить непересічну цінність для України, яка нині ставить завдання забезпечення якості освіти як першочергове в період реформування освітньої системи.

Отже, спираючись на здійснений аналіз, можемо констатувати, що забезпечення якості шкільної освіти реалізовується через оволодіння учнями ключових компетентностей для життя,

² Професійний стандарт – це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій [1]. На початок 2020 р. на офіційному сайті МОН України у вільному доступі перебувають такі стандарти: «Професійний стандарт. Менеджер продуктів у сфері інформативних технологій», «Професійний стандарт. Керівник проєктів у галузі інформаційних технологій», «Професійний стандарт. Фахівець з інформаційних ресурсів», «Професійний стандарт. Фахівець з інформаційних систем», «Професійний стандарт. Фахівець з розробки програмного забезпечення».

ефективну організацію освітнього процесу, високу кваліфікацію педагогічних працівників та ефективну роботу шкіл.

Перспективним для України в контексті використання досвіду США може стати впровадження в освітню діяльність нових професій: «вихователь-ментор» (tutor-mentor), «молодіжний працівник» (youth worker), «радник» (counsellor), «помічник» (helpers), «тренер» (coach), «наставник» (mentor), що сприятиме розвитку принципу педагогіки партнерства, який ґрунтується на співпраці учня, учителя та батьків.

Використані джерела

- [1] Верховна Рада України. (2017, Квіт. 02). *Закон № 2145-VIII, Про освіту*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. Дата звернення: Квіт. 10, 2020.
- [2] Education 2030: The Future of Education and Skills, 2018. [Online]. Available: [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf). Accessed on: Apr. 20, 2020.
- [3] Освіта. Стратегія України 2030 [Електронний ресурс]. Доступно: <https://www.slideshare.net/UIFuture/2030-148758034>. Дата звернення: Квіт. 10, 2020.
- [4] Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>. Дата звернення: Бер. 23. 2020.
- [5] В. Лунячек, "Публічне управління освітою в США: проблеми підготовки фахівців" [Електронний ресурс], *Теорія та практика державного управління*. Вип. 4, с. 416-423, 2011. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2011_4_61. Дата звернення: Лют. 10. 2020.
- [6] Сполучені Штати Америки [Електронний ресурс]. Доступно: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сполучені_Штати_Амери́ки. Дата звернення: Бер. 23. 2020.
- [7] *National Center for Education Statistics* [Online]. Available: <https://nces.ed.gov/>. Accessed on: Apr. 20, 2020.
- [8] U.S. Department of Education [Online]. Available: <http://www.ed.gov>. Accessed on: Apr. 18, 2020.
- [9] С. Кравченко, "Забезпечення якості освіти як ключова тенденція розвитку освітньої системи США", на *III Міжнар. наук.-практич. конф. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності*, Тернопіль, 2020, с. 44-48.
- [10] С. Кравченко, "Актуальні питання освітнього законодавства США та України: окремі аспекти", на *Міжнар. наук.-практич. конф. Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціальних та поведінкових наук – 2020*, Том. 2. Чернігів, 2020, с. 118-122.
- [11] Л. Волинець та ін., *Забезпечення якості загальної середньої освіти у провідних країнах Європи та США*. Київ, Україна: Інститут педагогіки НАПН України, 2014.
- [12] Л. Гриневич, Передумови успішного впровадження нової української школи та реформування професійно-технічної освіти [Електронний ресурс]. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nop/mon-vinnytysya-04-04-2018-1.pdf>. Дата звернення: Бер. 23. 2020.
- [13] Професійний стандарт на професію «Вчитель початкової школи» [Електронний ресурс]. Доступно: https://www.auc.org.ua/sites/default/files/sectors/u137/standart_uchytelya_pochatkovoyi_shkoly.pdf. Дата звернення: Бер. 20. 2020.
- [14] Відновне правосуддя, або як уберегти від в'язниці дітей-правопорушників [Електронний ресурс]. Доступно: [https://dt.ua/SOCIUM/vidnovne-pravosuddya-abo-yak-uberegti-vid-v-yaznici-ditey-pravoporushnikov-308408_.html](https://dt.ua/SOCIUM/vidnovne-pravosuddya-abo-yak-uberegti-vid-v-yaznici-ditey-pravoporushnikov). Дата звернення: Бер. 20. 2020.
- [15] Відновне правосуддя [Електронний ресурс]. Доступно: https://uk.wikipedia.org/wiki/Відновне_правосуддя. Дата звернення: Бер. 20. 2020.
- [16] Н. Маслак, та І. Кобляньська, "Орієнтири розвитку системи освіти України з урахуванням досвіду США" [Електронний ресурс], *Ефективна економіка*. № 7, 2016. – Доступно: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5075>. Дата звернення: Квіт. 10. 2020.
- [17] Національне агентство кваліфікацій [Електронний ресурс]. Доступно: https://nqa.gov.ua/?fbclid=IwAR1Xnm7YPnOMhQ_Ev0Vhtg8qGuOr06JMNzd0eTxPUt0UXoirYRoam-J8Y. Дата звернення: Бер. 22. 2020.

References

- [1] Verkhovna Rada Ukrainy. (2017, Kvit. 02). Zakon № 2145-VIII, Pro osvitu. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. Data zvernennia: Kvit. 10, 2020. (in Ukrainian)
- [2] Education 2030: The Future of Education and Skills, 2018. [Online]. Available: [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf). Accessed on: Apr. 20, 2020. (in English)
- [3] Osvita. Stratehiia Ukrainy 2030 [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://www.slideshare.net/UIFuture/2030-148758034>. Data zvernennia: Kvit. 10, 2020. (in Ukrainian)
- [4] Kontsepsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>. Data zvernennia: Ber. 23. 2020. (in Ukrainian)
- [5] V. Luniachek, "Publichne upravlinnia osvitoiu v SSHA: problemy pidgotovky fakhivtsiv" [Elektronnyi resurs], Teoriia ta praktyka derzhavnogo upravlinnia. Vyp. 4, s. 416-423, 2011. Dostupno: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2011_4_61. Data zvernennia: Liut. 10. 2020. (in Ukrainian)
- [6] Spolucheni Shtaty Ameriky [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://uk.wikipedia.org/wiki/Spolucheni_Shtaty_Ameriky. Data zvernennia: Ber. 23. 2020. (in Ukrainian)
- [7] National Center for Education Statistics [Online]. Available: <https://nces.ed.gov/>. Accessed on: Apr. 20, 2020. (in English)
- [8] U.S. Department of Education [Online]. Available: <http://www.ed.gov>. Accessed on: Apr. 18, 2020. (in English)
- [9] S. Kravchenko, "Zabezpechennia yakosti osvity yak kliuchova tendentsiia rozvytku osvitnoi systemy SSHA", na III Mizhnar. nauk.-praktych. konf. Rozvytok profesiinoi maisternosti pedahoha v umovakh novoi sotsiokulturnoi realnosti, Ternopil, 2020, s. 44-48. (in Ukrainian)
- [10] S. Kravchenko, "Aktualni pytannia osvitnoho zakonodavstva SSHA ta Ukrainy: okremi aspekty", na Mizhnar. nauk.-praktych. konf. Aktualni pytannia teorii ta praktyky v haluzi prava, osvity, sotsialnykh ta povedinkovykh nauk – 2020, Tom. 2. Chernihiv, 2020, s. 118-122. (in Ukrainian)
- [11] L. Volynets ta in., Zabezpechennia yakosti zahalnoi serednoi osvity u providnykh krainakh Yevropy ta SSHA. Kyiv, Ukraina: Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy, 2014. (in Ukrainian)
- [12] L. Hrynevych, Peredumovy uspishnoho vprovadzhennia novoi ukrainskoi shkoly ta reformuvannia profesiino-tekhnichnoi osvity [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nop/mon-vinnytsya-04-04-2018-1.pdf>. Data zvernennia: Ber. 23. 2020. (in Ukrainian)
- [13] Profesiinyi standart na profesiui «Vychytel pochatkovoi shkoly» [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://www.auc.org.ua/sites/default/files/sectors/u137/standart_uchytelya_pochatkovoyi_shkoly.pdf. Data zvernennia: Ber. 20. 2020. (in Ukrainian)
- [14] Vidnovne pravosuddia, abo yak uberehty vid viaznytsi ditei-pravoporushnykiv [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://dt.ua/SOCIUM/vidnovne-pravosuddya-abo-yak-uberehti-vid-v-yaznici-ditey-pravoporushnykiv-308408_.html. Data zvernennia: Ber. 20. 2020. (in Ukrainian)
- [15] Vidnovne pravosuddia [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://uk.wikipedia.org/wiki/Vidnovne_pravosuddia. Data zvernennia: Ber. 20. 2020. (in Ukrainian)
- [16] N. Maslak, ta I. Koblianska, "Oriientyry rozvytku systemy osvity Ukrainy z urakhuvanniam dosvidu SSHA" [Elektronnyi resurs], Efektyvna ekonomika. № 7, 2016. – Dostupno: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5075>. Data zvernennia: Kvit. 10. 2020. (in Ukrainian)
- [17] Natsionalne ahentstvo kvalifikatsii [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://nqa.gov.ua/?fbclid=IwAR1Xnm7YPpOMhQ_Ev0Vhtg8qGuOr06JMNzd0eTxPUt0UXoirYRoam-J8Y. Data zvernennia: Ber. 22. 2020. (in Ukrainian)

Светлана Кравченко, кандидат исторических наук, старший научный сотрудник отдела сравнительной педагогики Института педагогики НАПН Украины, г. Киев, Украина.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ В США И В УКРАИНЕ: ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ

Качество образования рассмотрено как современная образовательная тенденция в плоскости сравнения США – Украина. Акцент направлен на то, что на первом месте в обеспечении качественного образовательного процесса стоит решение вопросов финансирования школ, устранения переполненности классов, применения восстановительного правосудия для подростков, повышения образовательных стандартов и внедрения аккредитации для учителей и др. С целью конкретизации опыта США по аккредитации учителей рассмотрена деятельность Национального совета по аккредитации педагогического образования США. Констатируется, что аккредитация учителей в Америке добровольная. Отмечено, что в Украине функцию стандартизации образования выполняет Национальное агентство квалификаций, которое в данное время ведет разработки нормативно-правовых документов в этой сфере. Аргументировано, что реализация такой тенденции, как качество образования предусматривает, прежде всего, интеллектуальное и личностное развитие учащихся. Проанализированы ключевые международные документы, а также отдельные документы США в образовательной сфере, на основании чего сформированы перспективы для Украины в условиях реформирования национального образования.

Ключевые слова: качество образования; качество образовательной деятельности; образовательные тенденции; профессиональные стандарты для учителей; Соединенные Штаты Америки; Украина; финансирование школ.

Svitlana Kravchenko, Candidate of Historical Sciences (Ph.D.), Senior Researcher of Comparative Education Department of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

ENSURING THE QUALITY OF EDUCATION IN THE USA AND UKRAINE: DEVELOPMENT TRENDS

The author underlined that the quality of education is considered as a modern educational trend in the plane of comparative aspect between the USA and Ukraine. The emphasis is on the fact that the most important thing in ensuring a high-quality educational process is to address the financing of schools, eliminate overcrowded classes, apply restorative justice for adolescents, raise educational standards and introduce accreditation for teachers, etc. In order to concretize the US experience in teacher accreditation, the activities of the National Council for the Accreditation of Teacher Education are reviewed. It is stated that the accreditation of teachers in America is voluntary. It is noted that in Ukraine the function of standardization of education is performed by the National Qualifications Agency, which is currently developing regulatory documents in this area.

It is reasoned that the implementation of such a trend as the quality of education provides primarily for the intellectual and personal development of students.

The key international documents are analyzed, as well as individual US documents in the field of education, on the basis of which prospects are formed for Ukraine in the context of reforming national education.

At the present stage of development of the both American and Ukrainian society, education plays an extremely important role. It is concluded that the education system should be radically modernized taking into account the challenges of the future. Therefore, it is now necessary to increase the requirements for student training, expand the scope of education and transform the competences of students for successful self-realization in professional activities, personal life, social activity. Such as communication in state and foreign languages, mathematical literacy, competences in natural sciences and technologies, information and digital competence, lifelong learning skills, social and civic competences, entrepreneurship and financial literacy, general cultural literacy, environmental literacy and healthy living.

Keywords: educational trends; financing schools; professional standards for teachers; quality of education; quality of education activity; Ukraine; United States.